

Sysmän kunta

Viite: Lausuntopyyntö 8.4.2026

Asia: Meijerin alueen asemakaavaehdotus, Sysmä

Suunnittelualue 2,6 ha sijaitsee Sysmässä, kilometrin keskustasta kaakkoon, Sysmäntien varrella, Majutveden rannalla. Kaavatyö koskee korttelissa 44 sijaitsevaa kiinteistöä 781-415-1-610 ja 781-415-876-2 sekä siihen liittyvää vesi- ja maantiedealueita. Asemakaavamuutoksen tavoitteena on kehittää aluetta monipuolisesti matkailutoimintaan. Asemakaavamuutoksella on osoitettu matkailupalvelujen alue (RM). Päämaankäyttötarkoituksen lisäksi alueelle saa sijoittaa yksittäisiä asuntoja ja toiminnan kannalta tarpeellisia liiketiloja. Vesialue on merkitty vesialueeksi (W). Kaava-alueen koko on noin 2,6 ha ja alueelle on osoitettu rakennusoikeutta yhteensä 3350 km², mikä vastaa aluetehokkuutta 0.20. Alueen kerrosluku vaihtelee 1-1½ välillä. Vanhan osuusmeijerin päärakennus sekä asuntola on osoitettu asemakaavassa suojeltavina rakennuksina (sr). Maantie osoitetaan suunnittelualueella katualueena.

Lahten museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo lausuu 15.1.2026 päivätystä asemakaavan ehdotusvaiheen aineistosta pyydettynä lausuntonaan seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Viitaten luonnosvaiheesta 14.1.2025 antamaansa lausuntoon, museo toteaa, ettei kaavamuutokselle ole esteitä arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Rakennettu kulttuuriperintö ja maisema

Suunnittelualue sijoittuu maakunnallisesti arvokkaalle Sysmän kirkonkylän ja Otamo -alueelle (MARY2, 2024) sekä paikallisesti arvokkaaseen Suurikylä-kirkonkylän kulttuurimaisemaan (KUKUSE, 2005). Majutveden ympäristö on ollut Nuoramoisjärven ja Joutsjärven ohella asutuksen emäseutuja Sysmässä 1400- ja 1500-luvuilla. Kirkonkylä sijoittuu keskiaikaisten Otamon ja Suurikylän kylien väliselle alueelle, Majutveden pohjoisrannalle. Kylät muodostavat toisiinsa nivoutuvan sekä ajallisesti että toiminnallisesti monikerroksisen, omat ominaispiirteensä säilyttäneen kokonaisuuden. Otamon ja Suurikylän väliin jäävä kirkonkylä on säilyttänyt etenkin raitin itäosassa väljän luonteensa. Useat raitinvarrella olevista rakennuksista on rakennettu jälleenrakennuskaudella 1950-luvulla ja ne sijoittuvat raitin pohjoispuolelle. Monet raitin eteläpuolen rakennuksista ovat 1960–1980-luvuilta ja ne noudattavat kirkonkylän pienimittakaavaista ja väljäkköä rakentamista. (MARY2, 2024; KUKUSE, 2005)

Suunnittelualueen nk. Osuusmeijerin alueella sijaitsee historiallinen rakennuskokonaisuus, joka on maakunnallisen arvoalueen avainkohde (MARY2, 2024). Osuusmeijerin rakennuksen on inventoitu Sysmän Osuusmeijeri: Meijerinranta 2025 -rakennusinventoinnissa (ReArk 2025). Osuusmeijeristä ja asuntolasta on lisäksi laadittu suppea rakennushistoriallinen selvitys vuonna 2024 (ReArk 2024). Vuonna 1906 aloittanut suurmeijeri on ollut aikanaan Suomen suurin voimeijeri. Vanhimmat rakennukset ovat 1900-luvun alusta. Sysmän Osuusmeijerin vanhin, 1906 rakentunut osa edustaa jugendarkkitehtuuria. 1916 rakennettu meijerin työntekijöiden asuntolarakennuksen vanhin osa edustaa samaa arkkitehtonista tyylikautta kuin Osuusmeijeri. (ReArk, 2024 ja 2025.)

Luonnosvaiheen jälkeen alueen suojelumerkintöjä on tarkennettu sekä kaavaselostuksen vaikutusten arviointia päivitetty. Kaava yleismääräystä on päivitetty kaavan ehdotusvaiheeseen uudisrakentamisen osalta seuraavanlaisesti: *Uudisrakentaminen tulee sovittaa materiaaleiltaan, väriykseltään, sijoittelultaan ja mittasuhteiltaan ympäröivään kulttuuriympäristöön ja maisemaan. Erityistä huomiota tulee kiinnittää maisemakuvan ja maisema-arvojen säilyttämiseen, erityisesti vesistöjen suuntaan avautuvissa näkymissä. Rakentamisen tulee tukea alueen kokonaisilmettä ja kulttuurihistoriallista kerroksellisuutta, eikä sen tule hallita maisemaa tai heikentää sen arvoja.*

Museo pitää edellä mainittuja muutoksia onnistuneina. Museo toistaa 14.1.2025 luonnosvaiheen lausunnossaan (D/5179/10.02.01.00/2024) esittämänsä huomion niemeen sijoittuvien lomamökkien vaikutuksista Majutvedelle avautuvaan rantamaisemaan. Museo esittää maisemavaikutusten minimoimiseksi istutettavien puiden harkittua lisäämistä niemeen sijoittuvan rm-alueen uudisrakennusten lomaan.

Museolla ei ole muuta huomautettavaa asemakaavan ehdotusaineistosta.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Liisa Koskelainen
arkeologi	Esko Tikkala
rakennustutkija	Sanni Hujanen

Tiedoksi: Museovirasto, Lupa- ja valvontavirasto